

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 27 maja 2025 r.

znak sprawy: DIR-XIIa.054.5.2025.AR

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 9473 Pana Posła Jarosława Sachajko i Pani Poseł Anny Gembickiej w sprawie "marnowania środków publicznych oraz niewykorzystania potencjału innowacyjnego Polski w ramach konkursów PARP na dofinansowanie innowacji"

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację przedstawiam następujące informacje przygotowane we współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii (MRiT).

Pytanie nr 1: Jakie kryteria oceny wniosków stosuje PARP w konkursach na dofinansowanie innowacji, takich jak „Polski Produkt Przyszłości” czy „Ścieżka Smart”? Czy kryteria te uwzględniają strategiczne znaczenie projektów dla polskiej gospodarki i ich potencjał eksportowy?

Zasadniczą kwestią w odniesieniu do kryteriów wyboru projektów wspieranych w ramach programów współfinansowanych ze środków publicznych, w tym unijnych jest fakt, że muszą być one (wraz z ich metodyką) zatwierdzone przez Komitet Monitorujący (dalej: KM) dla danego Programu, co wynika z art. 40 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

Proces dochodzenia do wersji kryteriów wyboru projektów, przedstawianych do zatwierdzenia KM FENG poprzedza proces szerokich uzgodnień z Grupą roboczą ds. wdrażania Programu FENG, jako organem wspierającym prace KM FENG. Zgodnie z Regulaminem ww. Grupy do zadań Grupy roboczej należy w szczególności analizowanie i wypracowanie kryteriów wyboru projektów lub ich zmian dla działań realizowanych w ramach wszystkich priorytetów FENG.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w ramach Ścieżki SMART FENG każdy dofinansowany projekt musi zawierać jeden z dwóch modułów obligatoryjnych, tj. moduł B+R lub moduł Wdrożenie innowacji, przy czym MSP może wybrać jeden z tych modułów, a w przypadku dużych przedsiębiorców projekt musi obejmować co najmniej moduł B+R.

Zatem, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ogłasza nabory na bazie zatwierdzonych przez KM FENG kryteriów wyboru projektów, które obejmują takie aspekty projektu, jak m.in. innowacyjność rozwiązania, potencjał rynkowy, a także wpływ projektu na rozwój gospodarki.

W ostatnich naborach uruchomionych od 2024 r. wprowadzono w Ścieżce SMART dwuetapowy system oceny, weryfikujący już na początku oceny charakter badawczo-rozwojowy modułu oraz Innowacyjność rezultatu prac B+R (w przypadku modułu B+R) oraz Wyniki prac B+R jako przedmiot wdrożenia oraz Innowacyjność przedmiotu wdrożenia (dla modułu Wdrożenie innowacji). Już na I etapie projekty zawierające moduły obligatoryjne (B+R/ Wdrożenie innowacji) B+R są filtrowane przez kluczowe kryteria mające na celu stwierdzenie, czy rezultatem prac B+R będą nowe lub ulepszone wyroby lub usługi, które różnią się znacząco od dotychczasowych wyrobów lub usług/innovacji w procesie biznesowym, a także czy wynikają z prac B+R i zaspokajają potrzeby odbiorców.

W kontekście uwzględnienia w kryteriach potencjału eksportowego wnioskodawców należy zwrócić uwagę na kryterium *Plan wdrożenia rezultatu modułu B+R i opłacalność*, w ramach którego sprawdzane jest czy rezultat modułu będzie konkurencyjny względem innych produktów oferowanych na rynku polskim, czy wnioskodawca poprawnie zdefiniował rynek docelowy. W przypadku realizacji projektu z uwzględnieniem modułu *Wdrożenie innowacji* weryfikacji podlega natomiast kryterium – *Zapotrzebowanie rynkowe i opłacalność*, w ramach którego wnioskodawca ma wykazać, że rezultat modułu będzie konkurencyjny względem innych produktów oferowanych na rynku polskim, zaspokajających te same potrzeby odbiorców, wnioskodawca właściwie zdefiniował rynek docelowy lub pozytywnie wpłynie na cykl produkcyjny.

W ramach konkursów dla instrumentu Ścieżka SMART FENG brane są również pod uwagę aspekty związane z potencjałem strategicznym, co znajduje odzwierciedlenie w kryteriach badających zgodność z *Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami*. Są to dziedziny życia gospodarki lub nauki, których rozwój ma wpływać na tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych, zwiększenie wartości gospodarki oraz podniesienie jej konkurencyjności. KIS identyfikowane są w oddolnym procesie, który angażuje zarówno partnerów

gospodarczych, społecznych, naukowych jak i administrację publiczną oraz przedsiębiorców. Uznaje się, że najwięcej korzyści można osiągnąć, jeśli inwestycje w badania, rozwój i innowacyjność (B+R+I) zostaną zintegrowane właśnie na obszarach, które wykazują największe możliwości w tym zakresie. Podejście to zakłada więc odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich branż i skupienie się na wzmacnianiu strategicznych z punktu gospodarki sektorów.

Ponadto wszystkie kryteria wyboru projektów dostępne są na stronach internetowych zarówno Instytucji Pośredniczącej – PARP, jak i na stronie Instytucji Zarządzającej-feng.gov.pl:

<https://www.nowoczesnagospodarka.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/instytucje-w-programie/komitet-monitorujacy/#Dokumenty>

<https://www.nowoczesnagospodarka.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/kryteria-wyboru-projektow/#/domyslne=1>

Pytanie nr 2: Dlaczego projekty o wysokim potencjale technologicznym, takie jak produkcja satelitów czy rozwój sztucznej inteligencji, nie otrzymują dofinansowania, podczas gdy projekty takie jak „innowacyjny chleb” czy „kompaktowy zmiękcacz wody” są wspierane?

W Ścieżce SMART, zgodnie z założeniami Programu FENG, pomoc jest udzielana na rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw, ukierunkowana na wdrażanie innowacji produktowych lub procesowych (co najmniej na poziomie krajowym) oraz cyfryzację i transformację przedsiębiorstw w kierunku zrównoważonego rozwoju, jak również internacjonalizację przedsiębiorstw i wzrost kompetencji kadr. Projekty w naborach są oceniane zgodnie z kryteriami wyboru projektów zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący program FENG, wypracowywanymi we współpracy z członkami grupy roboczej przy KM FENG.

Nabory wniosków są prowadzone zgodnie z *Regulaminem wyboru projektów* (dalej RWP), a ich założeniem jest wybór wniosków, które najbardziej przyczynią się do osiągnięcia celów ww. instrumentu. Zgodnie z RWP ocena projektu prowadzona jest w zakresie spełnienia kryteriów wyboru projektów, stanowiących załącznik do RWP, a projekt może zostać wybrany do dofinansowania, jeśli w każdym z kryteriów obligatoryjnych otrzyma ocenę „TAK” i kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w naborze umożliwia wybranie go do dofinansowania.

Przez projekt przyczyniający się do osiągnięcia celów FENG oraz celu Priorytetu 1, zgodnie z RWP, należy rozumieć projekt, który spełnia każde z *kryteriów obligatoryjnych wspólnych dla projektu oraz obowiązujących dla każdego modułu* wchodzącego w skład danego projektu. Spełnienie przez projekt wymaganych kryteriów obligatoryjnych dla projektu oznacza zatem, że projekt jest wystarczająco dobry do uzyskania wsparcia w Programie. W dotychczasowych

naborach nie ustanowiono minimalnej liczby punktów rankingujących niezbędnych do wybrania projektu do wsparcia, aby nie ograniczać dostępności wsparcia dla projektów spełniających obligatoryjne wymagania, które są ustanowione na bardzo wymagającym poziomie.

Kryteria wyboru projektów w ramach Ścieżki SMART uwzględniają zbadanie wpisywania się danego projektu w KIS. Krajowe Inteligentne Specjalizacje jest to dokument opracowany przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, do którego stosowanie Instytucja Zarządzająca Programem FENG została zobowiązana. System wyboru projektów w Ścieżce SMART nie wyróżnia lepszych czy gorszych KIS (bo sam dokument KIS tego nie precyzuje a wskazuje nawet że każda z Krajowych Inteligentnych Specjalizacji jest ważna tak samo), dlatego w wyniku naborów środki może otrzymać zarówno przedsiębiorca zgłaszający projekt z KIS 2. NOWOCZESNE ROLNICTWO, LEŚNICTWO I ŻYWNOŚĆ (w tym produkcja żywności wysokiej jakości – w odniesieniu do „innovacyjnego chleba”), jak i KIS 10. TECHNOLOGIE INFORMACYJNE, KOMUNIKACYJNE ORAZ GEOINFORMACYJNE – w zakresie rozwoju sztucznej inteligencji lub także w tym samym KIS – pomoc w zakresie podnoszenia jakości satelitarnych i innych systemów pozycjonowania w przestrzeni (w szczególności dokładności i integralności) – w odniesieniu do produkcji satelitów. Podobnie innowacyjne mogą okazać się urządzenia z zakresu wykorzystania, pozyskiwania, oczyszczania i uzdatniania wody, wpisujące się w KIS 5. INTELIGENTNE BUDOWNICTWO ZEROEMISYJNE. Tak samo traktowane są także KIS związane z innowacyjnymi lekami, cyberbezpieczeństwem, inteligentnymi sieciami w infrastrukturze, zrównoważoną energią, robotyką czy nanotechnologiami.

Należy zaznaczyć jednocześnie, że kryteria wyboru projektów dla Ścieżki SMART FENG, oprócz weryfikacji czy projekt wpisuje się w KIS obejmują wiele innych aspektów. Jeśli nie jest spełniony którykolwiek z obowiązkowych warunków, projekt nie może uzyskać dofinansowania, chociaż ma „wysoki potencjał technologiczny” lub dotyczy rozwoju sztucznej inteligencji. Z przeprowadzonej przez PARP analizy po rozstrzygnięciu dotychczasowych naborów w ramach Ścieżki SMART wynika, że bardzo częstą przyczyną negatywnej oceny projektów było niespełnienie aspektów finansowych ocenianych w kryteriach (brak zdolności do finansowej realizacji projektu, czy brak opłacalności, przeszacowane wydatki).

W odniesieniu do zarzutu, że projekty o wysokim potencjale technologicznym, tj. produkcja satelitów czy rozwój sztucznej inteligencji, nie otrzymują dofinansowania – trudno zgodzić się z tym stwierdzeniem. Przykładowo, w naborze z roku 2023 wsparty został projekt wnioskodawcy Creotech Instruments Spółka Akcyjna pn. „System efektywnych satelitarnych paneli fotowoltaicznych”.

Pytanie nr 3: Jakie działania podejmuje Ministerstwo Rozwoju i Technologii, aby zapewnić, że środki publiczne i unijne są inwestowane w projekty o największym potencjale zwrotu gospodarczego i strategicznego znaczenia dla Polski?

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z MRiT informuję, że Ministerstwo Rozwoju i Technologii definiuje dziedziny uznane za priorytetowe dla rozwoju konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki – Krajowe inteligentne specjalizacje (KIS). Obecnie ministerstwo prowadzi prace polegające na większej koncentracji tematycznej w obszarach, w których Polska posiada szczególne przewagi konkurencyjne. Rozwój tych branż ma pomóc zapewnić Polsce pozycję lidera innowacyjnych rozwiązań na rynkach zagranicznych. Po wyłonieniu nowych obszarów specjalizacji, MRiT planuje opracować i wdrożyć programy rozwoju inteligentnych specjalizacji. Dokumenty zostaną opracowane we współpracy z innymi resortami, agencjami wykonawczymi, samorządami oraz przedstawicielami środowisk branżowych, co umożliwi komplementarność działań z innymi wypracowanymi do tej pory strategicznymi dokumentami.

Ponadto MRiT opracuje listę technologii kluczowych z punktu widzenia celów polityki przemysłowej i innowacyjnej. Lista zostanie opracowana na bazie wcześniejszych doświadczeń w wyłanianiu KIS. W dalszej kolejności zostaną opracowane dedykowane programy wsparcia w postaci map drogowych rozwoju tych technologii pod przewodnictwem Rady ds. Innowacyjności. Zostanie stworzony spójny system narzędzi polityki innowacyjnej, technologicznej i inwestycyjnej ukierunkowany na zmianę struktury inwestycji w kraju, tak aby kluczową rolę przejmowały inwestycje, które wykorzystują technologie zorientowane na innowacyjność i wysoką wartość dodaną.

Wpisywanie się projektów w KIS jest warunkiem koniecznym do otrzymania dofinansowania z Programu FENG – największego w UE programu wspierającego innowacje.

W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej trwają prace nad *Średniookresową strategią rozwoju kraju do 2035 roku*, która jest kluczowym strategicznym dokumentem Polski. Zostanie w niej określony główny cel gospodarczy na najbliższe dekady.

Ponadto w MFiPR trwają prace nad uruchomieniem nowych instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców, które zostały opisane w odpowiedzi na pytanie nr 6.

Aby lepiej ukierunkować wsparcie na obszary o znaczeniu strategicznym MFiPR podjął rozmowy z KE na temat wykorzystania funduszy unijnych na finansowanie produktów podwójnego zastosowania, czyli dla celów cywilnych i wojskowych. Dotychczas wspieranie technologii podwójnego zastosowania w FENG było możliwe w różnych działaniach (np. Ścieżka SMART, Kredyt technologiczny),

jednak wyłącznie w ograniczonym zakresie odnoszącym się do zastosowań ściśle cywilnych (bez zastosowań wojskowych).

Współfinansowanie w ramach Programu FENG technologii i produktów podwójnego zastosowania (dual use) w pełnym wymiarze (tj. zarówno cywilnym jak i wojskowym) dotychczas nie było możliwe w związku z negatywnym stanowiskiem KE w tym zakresie, wyrażonym m.in. w Wytycznych KE „EU Funding for dual use” z 2014 oraz w korespondencji kierowanej do strony polskiej w latach 2014-2021. Z art. 41. 2 Traktatu o Unii Europejskiej Komisja wywodziła zakaz finansowania z budżetu UE wszelkich zastosowań militarnych/obronnych. Natomiast po agresji Rosji na Ukrainę zaczęła następować stopniowa liberalizacja stanowiska KE w tym zakresie. Dlatego, mając na uwadze konieczność wspierania polskich sektorów obronnych i dual use, w marcu br. MFiPR wystąpiło do KE o potwierdzenie możliwości finansowania takich zastosowań ze środków polityki spójności, w tym EFRR. W odpowiedzi KE przedstawiła nową interpretację art. 41.2 TUE, zgodnie z którą artykuł ten zakazuje jedynie nabywania sprzętu wojskowego, natomiast przemysł obronny mógłby być wspierany w ramach polityki spójności, w tym EFRR, na standardowych zasadach, a technologie podwójnego zastosowania – w pełnym wymiarze zastosowań (cywilnych i wojskowych).

Na podstawie nowego stanowiska KE, kryteria wyboru wniosków w FENG będą mogły zostać zmienione, dopuszczając finansowanie projektów B+R i produkcyjnych związanych z obronnością lub z technologiami podwójnego zastosowania.

Pytanie nr 4: Czy Ministerstwo planuje przegląd kryteriów oceny wniosków w konkursach PARP w celu lepszego dostosowania ich do globalnych trendów technologicznych i priorytetów rządu, takich jak „Rok Przełomu”?

Po każdym naborze Instytucja Zarządzająca FENG, we współpracy z Instytucjami Pośredniczącymi, w tym PARP dokonuje przeglądu kryteriów wyboru projektów i w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby proponuje zmiany, które są następnie zatwierdzane przez Komitet Monitorujący FENG. Wprowadzane zmiany są odpowiedzią na zgłaszane postulaty i rekomendacje z rynku, ale również uwzględniają rekomendacje badań ewaluacyjnych instrumentu, i tym samym służą lepszemu absorpcji środków UE w przedsiębiorstwach wprowadzających innowacje na skalę minimum krajową. Warto również podkreślić, że po rozstrzygnięciu pierwszego naboru w 2023 r., wprowadzono nowy system oceny wniosków o dofinansowanie na dwuetapowy, zaś kryteria zostały przeanalizowane i zmodyfikowane, aby zwiększyć efektywność oceny.

Również obecnie trwają prace nad rewizją kryteriów dla Ścieżki SMART. Obecnie trwa pogłębiona analiza wniosków z naborów zorganizowanych w nowym systemie oceny, a rozstrzygniętych w kwietniu br.

W odniesieniu do kwestii lepszego dostosowania kryteriów do globalnych trendów technologicznych na uwagę zasługuje projektowane wsparcie w ramach 5. Priorytetu Programu FENG, w ramach którego udzielane będzie wsparcie na działalność B+R oraz działalność produkcyjną. Wsparcie to będzie dostępne i ukierunkowane na sektory wskazane w inicjatywie Komisji Europejskiej, tj. STEP- Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy, której zadaniem jest wspieranie rozwoju lub wytwarzania technologii krytycznych w całej Unii oraz ochrona i wzmacnianie ich odpowiednich łańcuchów wartości w następujących sektorach:

1. Technologie cyfrowe, w tym technologie przyczyniające się do realizacji celów i założeń programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., i innowacje w ramach głębokich technologii;
2. Czyste i zasobooszczędne technologie, w tym technologie neutralne emisyjnie zdefiniowane w *akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie*;
3. Biotechnologie, w tym produkty lecznicze znajdujące się w unijnym wykazie produktów leczniczych o krytycznym znaczeniu i ich składniki.

Za przyczyniające się do realizacji celów STEP uznaje się technologie krytyczne w powyżej wymienionych obszarach, jeżeli spełniają dowolny z następujących warunków:

- ✓ wnoszą na rynek wewnętrzny innowacyjny, najnowocześniejszy i przełomowy element o znaczącym potencjale gospodarczym;
- ✓ przyczyniają się do ograniczania lub zwalczania strategicznej zależności Unii.

Realizacja Inicjatywy STEP w ramach FENG umożliwi:

- ✓ skupienie się na kluczowych branżach, co daje możliwość odpowiedzi na postulaty przedsiębiorców i IP dot. przygotowania naborów tematycznych i mocniejszego skoncentrowania wsparcia;
- ✓ wyższa intensywność wsparcia dla projektów inwestycyjnych;
- ✓ finansowanie projektów produkcyjnych dużych przedsiębiorstw bez ograniczeń związanych z wymogiem realizacji prac B+R w ramach projektu (warunek FENG), czy współpracy z MŚP (warunek z rozporządzenia EFRR);
- ✓ zwiększony napływ środków UE do budżetu państwa, gdyż STEP daje możliwość współfinansowania w 100% wydatków zadeklarowanych KE;
- ✓ w ramach STEP możemy też finansować IPCEI (w przypadku pojawienia się nowych polskich projektów objętych decyzją KE ws. IPCEI).

Zaplanowana wartość nowego instrumentu to 901 mln euro (3,9 mld zł). Obecnie prowadzone są intensywne prace zmierzające do wypracowania kryteriów wyboru projektów w zakresie wsparcia projektów B+R oraz w zakresie wsparcia projektów. Uruchomienie naborów w ramach przedmiotowego instrumentu planuje się w II połowie br.

Pytanie nr 5: Jakie kroki zostaną podjęte, aby zwiększyć transparentność procesu oceny wniosków i odbudować zaufanie przedsiębiorców do instytucji takich jak PARP?

W celu zwiększenia przejrzystości całego procesu aplikowania w ramach Ścieżki SMART FENG, począwszy od ogłoszenia naboru, poprzez ocenę wniosków złożonych w danym konkursie, aż do momentu zawarcia umowy o dofinansowanie, podejmowanych jest szereg konkretnych działań, które zostały już wdrożone oraz są systematycznie rozwijane, w tym szeroko zakrojone działania informacyjno-edukacyjne mające na celu wyjaśnienie zasad naboru, kryteriów oceny oraz całego procesu aplikacyjnego.

Działania te mają na celu nie tylko zwiększenie przejrzystości zasad aplikowania, lecz również zbudowanie zaufania poprzez spójną, otwartą i dwustronną komunikację z rynkiem. Transparentność procesu oceny wzmacniana jest dzięki aktywnemu udziałowi ekspertów w działaniach informacyjnych oraz publikacji materiałów wyjaśniających sposób interpretacji kryteriów. Kluczowe elementy tych działań to:

a) bezpośrednia edukacja i dialog z przedsiębiorcami – aktualnie realizowany jest ogólnopolski cykl 11 warsztatów pt. „Jak skutecznie ubiegać się o dofinansowanie projektu”, w których udział biorą eksperci oceniający wnioski. Dzięki temu uczestnicy mogą poznać konkretne wskazówki i praktyczne interpretacje kryteriów oceny oraz zadawać pytania bezpośrednio ekspertom;

b) Współpraca z firmami doradczymi – organizowane są dedykowane spotkania konsultacyjne z firmami doradczymi, które pośredniczą w przygotowaniu wniosków. Celem tych spotkań jest wymiana doświadczeń, identyfikacja trudności oraz wspólne doprecyzowanie niejasności w dokumentacji konkursowej. Zrealizowane dotychczas dwa spotkania w zakresie „Jak skutecznie ubiegać się o dofinansowanie projektu”.

W spotkaniu wzięli udział również eksperci oceniający wnioski.

c) Wsparcie dla wnioskodawców, których projekty nie uzyskały dofinansowania – 22 maja br. planowane jest spotkanie dedykowane dla firm, których wnioski zostały ocenione negatywnie na II etapie oceny w ostatnim naborze. Podczas spotkania eksperci PARP przedstawiają najczęstsze przyczyny odrzucenia wniosków oraz praktyczne wskazówki, jak przygotować projekt zgodny z wymaganiami kolejnych naborów.

d) Konsultacje i zbieranie opinii od rynku – uruchomiono ankietę skierowaną do uczestników warsztatów oraz firm doradczych, dotyczącą postulowanych zmian w instrumencie „Ścieżka SMART” FENG. Jej wyniki, po analizie, posłużą do dalszego dostosowywania dokumentacji i procesu oceny do potrzeb rynku.

e) Komunikacja online i dostępność wiedzy – stworzony został rozbudowany zestaw 15 materiałów wideo oraz webinarów, w których eksperci PARP szczegółowo omawiają zarówno proces aplikowania, jak i zasady oceny projektów, najczęściej popełniane błędy oraz sposoby ich unikania. Łączna liczba odsłon tych materiałów przekroczyła 62 tys.

f) Obecność w mediach i kampanie informacyjne – działania PARP są wspierane szeroką obecnością w mediach tradycyjnych i cyfrowych. Dotychczas opublikowano 16 informacji prasowych i zrealizowano 17 materiałów mediowych z udziałem ekspertów oceniających wnioski, beneficjentów i przedstawicieli Agencji, prezentując w przystępny sposób proces oceny oraz przykłady sukcesów.

g) Wysoka dostępność konsultacyjna – tylko w 2024 roku udzielono prawie 7 tys. konsultacji w zakresie Ścieżki SMART.

Działania te będą kontynuowane i rozwijane, z uwzględnieniem potrzeb beneficjentów oraz rekomendacji ze strony interesariuszy.

Pytanie nr 6: Czy Ministerstwo zamierza wprowadzić dedykowane programy wsparcia dla strategicznych sektorów, takich jak technologie kosmiczne, sztuczna inteligencja czy cyberbezpieczeństwo, aby Polska mogła skuteczniej konkurować na rynkach globalnych?

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej realizuje działania zmierzające do uruchomienia nowych instrumentów wsparcia stanowiących odpowiedź na najważniejsze wyzwania globalne. W odpowiedzi na najważniejsze z tych wyzwań trwają prace nad:

- Funduszem Bezpieczeństwa i Obronności (Fundusz), który będzie nową inwestycją realizowaną w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności ma na celu zwiększenie odporności państwa poprzez wsparcie inwestycji w obszarach o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego i strategicznej autonomii. Cyberbezpieczeństwo zostało wskazane jako jeden z czterech głównych możliwych obszarów interwencji Funduszu, obok infrastruktury ochronnej (schrony), infrastruktury o podwójnym zastosowaniu (drogi i koleje) oraz modernizacji przedsiębiorstw – w tym wsparcia start-upów oraz rozwoju zdolności produkcyjnych niezbędnych dla potrzeb bezpieczeństwa państwa.
- Funduszem Wsparcia Technologii Krytycznych, opartym na unijnej inicjatywie STEP. Przeznaczymy 900 mln euro na wzmocnienie polskiej gospodarki, jej konkurencyjności i odporności na wyzwania globalne w takich obszarach jak: technologie cyfrowe, biotechnologie oraz czyste i zasobooszczędne technologie;

- Funduszem Transformacji Cyfrowej i Przyjaznej dla Środowiska – pomoże on polskim firmom we wdrożeniu i rozwoju niezbędnych technologii i rozwiązań m.in. w zakresie cyberbezpieczeństwa, digitalizacji, czy też technologii i innowacji przyjaznych dla środowiska naturalnego. Budżet funduszu to ok. 800 mln zł;

Należy również wskazać, że już obecnie w ramach KPO realizowane są inwestycje mające na celu podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa (zarówno na poziomie rządowym, jak i samorządowym), jak również inwestycja wspierająca poziom cyfryzacji i automatyzacji (zgodnie z założeniami tzw. przemysłu 4.0) polskich firm.

W Programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki już są realizowane działania wspierające kluczowe i strategiczne obszary wskazane w pytaniu:

- Współfinansowanie działań TEF AI. Usługi oferowane przez TEF AI mają w szczególności umożliwić przedsiębiorcom eksperymentowanie, testowanie oraz walidację rozwiązań AI zarówno w środowisku wirtualnym jak i rzeczywistym. Jednocześnie wsparcie tworzenia TEF pozwoli na włączenie się do transgranicznej sieci testów i eksperymentowania sztucznej inteligencji, monitorowania, walidacji i certyfikacji tej technologii na podstawie wypracowanych również w Polsce standardów i reguł technicznych, organizacyjnych i etycznych;
- W FENG dostępne jest również doradztwo dotyczące zastosowania technologii cyfrowych w przedsiębiorstwie oraz granty na zakup i wdrożenie technologii wspierających prowadzenie działalności gospodarczej (wsparcie transformacji cyfrowej polskich MŚP);
- działania dotyczące kluczowych sektorów gospodarczych mogą również uzyskać dofinansowanie w ramach konkursów ścieżki SMART.

Ponadto zgodnie z informacjami uzyskanymi z Ministerstwa Rozwoju i Technologii, informuję, że w celu podniesienia innowacyjności polskich przedsiębiorstw oraz niezależności strategicznej planowane jest zwiększenie udziału polskich podmiotów w programach Platformy Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) określonych na poziomie UE i krajowym, przyczyniających się do rozwoju, wdrożenia i produkcji technologii określonych jako krytyczne dla Polski i Europy. Zostaną zapewnione odpowiednie ramy finansowania projektów z Pieczęcią Suwerenności oraz wpisujące się w STEP w celu umożliwienia znoszenia wszelkich barier dla szybkiego uruchomienia projektów. Zostanie także zintensyfikowana współpraca z Instytucjami Zarządzającymi oraz odpowiednimi punktami kontaktowymi dla programów UE, a także zostaną podjęte działania włączające finansowanie ze środków krajowych, w tym środków prywatnych (instytucji finansowych, venture capital).

Rozwijany będzie fundusz technologii krytycznych, którego celem jest wsparcie działań badawczo-rozwojowych, wdrożeniowych i inwestycyjnych w obszarze technologii krytycznych z punktu widzenia zmniejszenia strategicznej zależności Polski i Unii Europejskiej od krajów trzecich m.in. w zakresie łańcuchów dostaw, infrastruktury krytycznej czy wykorzystania zależności gospodarczych. Wsparciem w ramach funduszu będą objęte projekty z zakresu biotechnologii, technologii cyfrowych oraz technologii czystych i zasobooszczędnych.

MRiT pracuje nad uruchomieniem dwóch programów wsparcia kompetencji ekosystemu innowacji w obszarze dwóch kluczowych obszarów technologicznych, tj. sektora „dual-use” oraz sztucznej inteligencji. Program w obszarze „dual-use” stawia sobie za cel budowę odpowiednich kompetencji w ekosystemie innowacji wspierających rozwój, wdrażanie i skalowanie innowacyjnych biznesów opartych o zaawansowane technologie „dual-use”, a także wsparcie rozwoju i komercjalizacji nowych technologii o potencjale podwójnego zastosowania – cywilnym i wojskowym.

Będzie również realizowany, we współpracy z działającymi w Polsce Europejskimi Hubami Innowacji Cyfrowych (EDIH), program szkoleniowy „AI for Industry”. Program ma na celu podniesienie świadomości i kompetencji przedsiębiorstw w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji w działalności produkcyjnej, a także rozwój kompetencji trenerów i budowę ekosystemu wsparcia dla wdrażania rozwiązań AI. Program ma charakter pilotażowy.

MRiT, poprzez zwiększone inwestycje w sektor kosmiczny w 2023 roku oraz współpracę z Europejską Agencją Kosmiczną, aktywnie wspiera rozwój technologii kosmicznych w Polsce. Dzięki tym działaniom Polska zyskuje silną pozycję w międzynarodowym ekosystemie technologicznym. Dzięki zaplanowanej na 2025 rok misji technologiczno-naukowej polskie podmioty dostaną szansę na przetestowanie swoich technologii w warunkach kosmicznych. Jednostki naukowo-badawcze będą miały możliwość zweryfikować swoje prace. Z kolei wymiar edukacyjny tego przedsięwzięcia przełoży się na zainteresowanie sektorem kosmicznym wśród najmłodszych Polaków.

Bardzo ważne dla rozwoju sektora kosmicznego są przyszłe kadry, które zasilą rozwijające się polskie podmioty. Dlatego tak ważne jest porozumienie MRiT zawarte z ESA w 2023 roku dotyczące organizacji staży dla polskich absolwentów w Europejskiej Agencji Kosmicznej. Zdobyte przez nich bezcenne doświadczenie zaprocentuje w rozwoju rodzimego sektora kosmicznego. MRiT inwestuje w dalszym ciągu w rozwój wszystkich podmiotów kosmicznych, tak aby każdy z nich miał szansę na rozwój swojej technologii. Dlatego Ministerstwo zainwestowało dodatkowo w program ESA dot. rozwoju technologii.

Program dedykowany jest dla polskich firm. Dodatkowo, dzięki inwestycji realizowanej przez MRiT, Agencja Rozwoju Przemysłu prowadzi Centrum Inkubacji Biznesowej ESA (ESA BIC Poland), wspierające startupy wykorzystujące technologie kosmiczne w różnych sektorach gospodarki. Celem programu jest wspieranie i inspirowanie przedsiębiorców oraz wynalazców realizujących przedsięwzięcia związane z przemysłem i usługami kosmicznymi.

Istotny jest również rozwój kompetencji związanych z budową konstelacji Obserwacji Ziemi w Polsce celem dostępu do wysokorozdzielczych danych satelitarnych, przede wszystkim dla administracji publicznej. Dlatego MRiT wspólnie z ESA zawarło właściwe porozumienia (w 2023) na wsparcie ESA w zakresie budowy konstelacji. MRiT wspólnie z Polską Agencją Kosmiczną przygotowuje rozporządzenie w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania wsparcia przez Polską Agencję Kosmiczną. Podstawę prawną stanowi art. 3a ust. 6 ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej. Projekt rozporządzenia przewiduje wyposażenie ministra właściwego do spraw gospodarki w instrumenty wspierające realizację jego zadań, w tym z zakresu kształtowania i prowadzenia polityki kosmicznej, działań sprzyjających rozwojowi konkurencyjności i innowacyjności gospodarki polskiej, a także wspierających przedsiębiorczość. Projektowane rozporządzenie przyczyni się do realizacji Polskiej Strategii Kosmicznej w zakresie tworzenia sprzyjających warunków rozwoju sektora kosmicznego oraz budowy kadr tego sektora. Projekt rozporządzenia został poddany konsultacjom wewnątrzresortowym i następnie przekazany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych. Obecnie trwa analiza uwag.

MRiT opracowuje również Program Transformacji Cyfrowej Przedsiębiorstw, który kompleksowo ujmie obecne problemy firm, związane z technologiami i cyberbezpieczeństwem, a także zaproponuje działania wpisujące się w osiągnięcie celów kluczowych z punktu widzenia polskiej gospodarki. Bardzo istotnym elementem Programu będzie praca nad konieczną zmianą postrzegania cyfryzacji i edukacja w zakresie funkcjonowania w ciągłej zmianie, jaką jest transformacja cyfrowa. Ponadto trwają prace nad programem Firma Bezpieczna Cyfrowo, którego celem jest wzmocnienie świadomości i podniesienie kompetencji cyfrowych (w szczególności cyberbezpieczeństwa) wśród właścicieli i pracowników MŚP oraz w konsekwencji wzrost poziomu ucyfrowienia i cyberbezpieczeństwa MŚP. Program będzie realizowany na platformie Biznes.gov.pl i będzie obejmował: e-usługę analizy dojrzałości cyfrowej, e- usługę prekwalfikacji zgodności z Cyber Resilience Act (CRA) i e-usługę pre-weryfikacji zgodności z zaleceniami NIS2. Każda z e-usług będzie zakończona wygenerowaniem personalizowanego dokumentu (np. raportu diagnozy, rekomendacji lub szablonu deklaracji zgodności). Dokumenty te będą powiązane z programami oceny zgodności i certyfikacji cyberbezpieczeństwa realizowanymi m.in. przez NASK. Program będzie realizowany w latach 2025-2027.

Planowana jest również kampania edukacyjno-informacyjna dla przedsiębiorców upowszechniająca korzyści płynące z technologii cyfrowych. Jej celem jest podniesienie powszechnej świadomości o korzyściach płynących z technologii cyfrowych wśród przedsiębiorców i ich pracowników, w szczególności w zakresie e-usług publicznych, wiedzy na temat cyberbezpieczeństwa i wykorzystania technologii cyfrowych. Kampania będzie trwała w latach 2025-2027 i obejmie: kampanie internetowe, kampanie PR oraz 20 akcji specjalnych.

Z poważaniem

z up. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/